

LIKKUTEI TORAH • ROSH HASHANAH • MAAMAR 7

יחיינו מיומים ביום השלישי יקימנו וגו' (בהושע סימן...)

“He Will Revive Us After Two Days”

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/rosh-hashanah/7/

1 יחיינו מיומים ביום השלישי יקימנו וגוי' (בהושע סימן ו') יחיינו מיומים הם ב' ימים של ר"ה [ראש השנה] כי ר"ה [ראש השנה] לעולם ב' ימים אפי' [אפילו] בזמן שהיו מקדשין ע"פ הראיה.

"He will revive us after two days; on the third day He will raise us up," etc. (in Hosea, chapter 6). "He will revive us after two days": these are the two days of Rosh HaShanah, for Rosh HaShanah is always two days, even at the time when they used to sanctify [the month] by the sighting [of the new moon].

ביום השלישי הוא יום כיפור. והענין דהנה ב' ימים של ר"ה [ראש השנה] הם עליות העולמות ביום אחד הוא בחי' פנימיות.

"On the third day" is Yom Kippur. The explanation is this: the two days of Rosh HaShanah are the ascents of the worlds; on the first day it is the level of the inner dimension (pnimiyus).

ויום ב' הוא בחי' חיצוני (כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער ר"ה [ראש השנה] ספ"ד [סוף פרק דין]) ולהבין ענין זה דהנה כתיב לבבתי אחותי כלה שכנס"י [שכנסת ישראל] מקור כל הנשמות הוא בחי' נקודה פנימיות לבו של הקב"ה

And the second day is the level of the outer dimension (chitzoniyus) (as is written in Pri Etz Chaim, Sha'ar Rosh HaShanah, end of chapter 4). To understand this matter: it is written, "You have captured my heart, my sister, [my] bride": the Congregation of Israel (Knesses Yisrael), the source of all the souls, is the level of the point of the inner dimension of the heart of the Holy One, blessed be He.

כי אף שהוא ית' אין לו דמות הגוף כו' הנה דברה תורה כלשון בני אדם כמ"ש

For although He, may He be blessed, has no likeness of a body, etc., the Torah speaks in the language of human beings, as it is written,

ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה (ע' [עיין] מק"מ [מקדש מלך] משפטים קכ"ב א' ועמ"ש בביאור ע"פ לבבתי).

"And upon the likeness of the throne, a likeness like the appearance of a man upon it, from above" (see the Mikdash Melech on Mishpatim, 122a, and see what is written in the explanation on the verse "You have captured my heart").

והנה כמו למשל לבו של אדם שהוא עיקר חיותו. כך ישראל עלו במחשבה והוא עיקר בריאות עליונים ותחתונים והוא בחי' נקודה אמצעית וכו'

Now, just as, by way of analogy, a person's heart is the core of his life-force, so "Israel arose in [G-d's] thought," and this is the core of the creation of the higher and lower beings; and this is the level of the middle point, etc.

(ועמ"ש מזה בד"ה ביום השמיני עצרת גבי פרי עץ הדר. הדר באילנו כו'. וענין נקודה אמצעית ע' [עיינ'] בזהר פ' שלח) (דקס"א ב') ולבא שארי באמצעיתא כו'

(And see what is written on this in the discourse beginning "On the eighth day, an assembly," regarding "the fruit of the hadar tree": [the fruit] "that dwells (hadar) on its tree," etc. And on the subject of the middle point, see the Zohar, Parshas Sh'lach) (page 161b): "And the heart dwells in the middle," etc.,

לאתר דאקרי קדה"ק [קודש הקדשים] כו' ותמן הוא לבא שריא כו' וע' בזהר ויחי (דרל"א א') ואיהי נקודה אמצעיתא כו' ובפ' נח (דע"ב א').

"to the place that is called the Holy of Holies," etc., "and there the heart dwells," etc. And see the Zohar, Vayechi (page 231a): "And it is the middle point," etc., and in Parshas Noach (page 72a).

ועמ"ש בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק בענין לבבתי כו' עד וזהו אל ארץ כו' זבת חלב ודבש ע"ש.

And see what is written in the discourse beginning "Remember what Amalek did to you," on the subject of "You have captured my heart," etc., up to "And this is [the meaning of] 'to a land,' etc., 'flowing with milk and honey'"; see there.

וע' עוד מענין נקודה בזהר פ' ויקהל (דר"ד א' ב') ובר"ח [ובראשית חכמה] פ"ב [פרק ב'] משער הקדושה. ועוד מזה בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר פ' תצוה (דף קפ"ד ב')

And see further on the subject of the point in the Zohar, Parshas Vayakhel (page 204a-b), and in Reishis Chochmah, chapter 2 of the Gate of Holiness. And [there is] more on this in the Ramaz's commentary on the Zohar, Parshas Tetzaveh (page 184b),

בענין אחר והמלאכים הם בחי' חיצוניות ונקראים בבחי' קרביים ומעיים כענין שנאמר המו מעי לו וכל קרבי את שם קדשו מפני שהם כלים להשפעות חיות אלקות.

in another context. And the angels are the level of the outer dimension, and they are referred to as the level of the inward parts and the innards, as it is said, "My innards stir for him," and "All my inward parts [bless] His holy Name," because they are vessels for the flow of G-dly life-force.

(ועמ"ש מזה בביאור ע"פ ויהי קול מעל לרקיע). והנה האדם הוא כלול משתיהם ויש בו ב' בחי' פנימית וחיצונית הנ"ל בלבו כמ"ש ואהבת בכל לבבך

(And see what is written on this in the explanation on the verse "And there was a voice from above the firmament.") Now, man is comprised of both of them: he has in his heart the two levels mentioned above, the inner and the outer dimension, as it is written, "And you shall love with all your heart (levavcha),"

ולא כתיב בכל לבך מפני שיש ב' לכבות בחי' חיצונית היא האהבה הטבעית שיש בכל אחד ואחד מישראל ואפי' [ואפילו] רשעים מלאים חרטות

and it does not say "with all your heart (libcha)," because there are two hearts. The level of the outer dimension is the natural love that is in each and every one of Israel; and even the wicked are full of regrets,

כי טבע כל איש ישראל למשוך אליו ית' לדבקה בו אלא מפני שהיא בבחי' חיצונית וטבעיות לבד

for it is the nature of every Jew to be drawn to Him, may He be blessed, to cleave to Him. Only, because it is at the level of the outer dimension and of nature alone,

לכן יש מניעות כו' אבל עיקר התשובה בלב שהיא בחי' תשובה עילאה מעומקא דליבא ונקרא בחי' פנימיות הלב והוא ענין מ"ש ועמך כולם צדיקים.

there are therefore hindrances, etc. But the essence of teshuvah (return) is in the heart, which is the level of the higher teshuvah (teshuvah ila'ah), from the depth of the heart; and this is called the level of the inner dimension of the heart. And this is the meaning of what is written, "And your people are all righteous."

עמ"ש בביאור ע"פ מי יתנך כי צדיק כתמר יפרח מה תמר אין לו אלא לב אחד כו'.

See what is written in the explanation on the verse "Would that you were [as a brother to me]": that "The righteous one will flourish like a date palm": just as a date palm has only one heart, etc.

כמאמר כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד והוא מאמר השבטים שהיו מרכבת השכינה ליעקב שהי' [שהיה] מרכבה לקוב"ה [לקודשא בריך הוא] כו'

As in the saying, "Just as in your heart there is only One, so in our heart there is only One." And this is the saying of the tribes, who were the chariot of the Shechinah (the Divine Presence) to Yaakov, who was a chariot to the Holy One, blessed be He, etc.

[ועמ"ש מזה ע"פ זכור דעמלק ומ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי בענין יריחו עיר התמרים וע' מענין צדיק כתמר יפרח ברכות פ' לך לך ר"פ מ"א במדבר ר"פ ג' ובוזהר ח"א (דפ"ב א' דר"כ ע"ב).

[And see what is written on this on the verse "Remember" concerning Amalek, and what is written in the explanation on the verse "These are the journeys," on the subject of "Jericho, the city of date palms." And on the subject of "The righteous one will flourish like a date palm," see [Midrash] Rabbah on Parshas Lech Lecha, at the beginning of section 41, [and] on Bamidbar, at the beginning of section 3, and in the Zohar, Part I (page 82a; page 220b);

ח"ג [חלק ג'] (ד"י א' דרצ"ב סע"א [סוף עמוד א]). ולפ"ז [ולפי זה] י"ל [יש לומר] שזהו ענין מ"ש בשה"ש [בשיר השירים] רבה ס"פ אני ישנה בענין תמתי ר' [רבי] ינאי אמר תאומתי כו'.

Part III (page 16a; page 292, end of side a).] Accordingly, it may be said that this is the meaning of what is written in Shir HaShirim Rabbah, at the end of the section "I sleep," on the subject of "my perfect one" (tamasi): Rabbi Yannai said, "my twin" (te'omasi), etc.

ועמ"ש ע"ז סד"ה ששים המה כו' אחת היא כו' בשם האריז"ל [האר"י זכרוננו לברכה] בזהר הרקיע ר"פ בראשית ועיין בפרדס בעה"כ [בערכי הכינויים] ערך תמר ובסה"מ [ובספר הדרת מלך] ס"י י"א.

And see what is written about this at the end of the discourse beginning "There are sixty," etc., "One is she," etc., in the name of the Arizal, of blessed memory, in Zohar HaRakia, at the beginning of Bereishis; and see the Pardes, in Erchei HaKinuyim, the entry "Tamar" (date palm), and Sefer Hadrass Melech, section 11.

וזהו שכתוב לבכתני באחת מעיניך. פ"י באחת משתי המדות הנ"ל במיוחדת שבהם דהיינו בחי' פנימיות הנ"ל.

And this is [the meaning of] what is written, "You have captured my heart with one of your eyes": that is, with one of the two attributes mentioned above, the singular one among them, namely the level of the inner dimension mentioned above.

וזהו ענין כל עשיית [עשרת ימי תשובה] בבחי' פנימיות נקודת הלב להיות פכ"פ [פנים בפנים] כו' למהוי אחד באחד כו'.

And this is the theme of all the Ten Days of Teshuvah, at the level of the inner dimension of the point of the heart: to be face to face, etc., "to be one with One," etc.

וזוהו ביום השלישי שהוא יוהכ"פ [יום הכפורים] יקימנו ונחיה לפניו לפניו דייקא בבחי' פנים הנ"ל (ועמ"ש
סד"ה לבאר ענין יוהכ"פ [יום הכפורים] ובד"ה שובה ישראל עד):

And this is [the meaning of] "On the third day," which is Yom Kippur, "He will raise us up, and we shall live before Him": "before Him" (lefanav) precisely, at the level of "face" (panim) mentioned above. (And see what is written at the end of the discourse beginning "To explain the matter of Yom Kippur," and in the discourse beginning "Return, O Israel, unto [Havayah your G-d].")

2 ב ולהרחיב הביאור הנה כתיב עיני כל אליך ישכרו. פי' עיני כל הוא כנ"י [כנסת ישראל] שנקרא כלה
והיינו בזמן שהם בחי' לבבתי הנ"ל

2. To expand the explanation: it is written, "The eyes of all (kol) look hopefully to You." The meaning is: "the eyes of all" is the Community of Israel (Knesses Yisrael), which is called kallah (bride); that is, at the time when they are at the level of "You have captured my heart" mentioned above.

אבל כשחסר מהם בחי' זו מפני הפגם נקרא כל בלא ה'. (ועמ"ש מזה בד"ה עיני כל בפ' מטות).

But when this level is lacking in them because of a blemish, they are called kol (all), without the hei. (And see what is written on this in the discourse beginning "The eyes of all," in Parshas Matos.)

והיינו מפני פגם הברית שכן מצינו באברהם שאחר המילה ניתוסף לו אות ה' על שמו והיה שמך
אברהם

That is, because of a blemish of the covenant; for so we find with Avraham, that after the circumcision the letter hei was added to his name: "And your name shall be Avraham."

(וה' זהו היא ה' עיאלה שהיא פנימית ה' תתאה והיא בחי' פנימית הלב וכמ"ש בד"ה ושאתם מים ועוד
כי ה' עילאה שרשה מלמעלה מעלה כמ"ש בד"ה ענין לך לך

(And this hei is the higher hei, which is the inner dimension of the lower hei, and it is the level of the inner dimension of the heart, as is explained in the discourse beginning "And you shall draw water." Moreover, the higher hei is rooted very high above, as is explained in the discourse beginning "The matter of Lech Lecha,"

והיינו מבחי' רצון העליון שלמעלה מהחכמה וזהו ענין פנימית הלב. ועמ"ש מענין פנימית הלב בד"ה והיה ביום ההוא יתקע)

that is, from the level of the Supernal Will, which is above Chochmah (wisdom); and this is the meaning of the inner dimension of the heart. And see what is written on the subject of the inner dimension of the heart in the discourse beginning "And it shall be on that day, [a great shofar] will be sounded.")

ולכן בפגמו נסתלק אות הה"א שהוא בחי' פנימית הלב הנ"ל ונעשה לכו כאבן ונטמטם שאינו יכול לפתוח לכו בשום אופן בעבודת ה'.

Therefore, when he blemishes it, the letter hei departs, which is the level of the inner dimension of the heart mentioned above, and his heart becomes like stone and stopped up, so that he cannot open his heart in any way in the service of G-d.

ולכן נרמז מילה בר"ת [בראשי תיבות] מי יעלה לנו השמימה. שמה שאמר לא בשמים היא. פי' שבחי' המשכת אלהות קרובה אל האדם. (ועמ"ש מזה סד"ה כי המצוה הזאת).

And therefore milah (circumcision) is alluded to in the initial letters of "Who will go up for us to heaven" (Mi Yaaleh Lanu Hashamaymah). For what it says, "It is not in heaven," means that the level of the drawing down of G-dliness is near to man. (And see what is written on this at the end of the discourse beginning "For this commandment.")

היינו כשאין בו פגם הברית אבל בפגמו נסתלק למעלה ובאמת מי יעלה לנו השמימה ונרמז בר"ת [בראשי תיבות] מילה וס"ת [וסופי תיבות] הוי'.

That is, when there is no blemish of the covenant in him; but when he blemishes it, [the G-dliness] withdraws above, and then truly, "Who will go up for us to heaven?" And milah is alluded to in the initial letters, and Havayah in the final letters.

כלומר שע"י שמירת אות הברית ממשיך בחי' הוי' עד סוף כל דרגין (ועמ"ש עוד מזה בד"ה בעצם היום הזה נמול אברהם. ועמ"ש ע"פ הזח"א [הזהר חלק א] ר"פ נח דנ"ט ע"ב כל מאן דנטר האי ברית כו')

That is to say, through guarding the sign of the covenant one draws the level of Havayah down to the end of all levels. (And see what is written further on this in the discourse beginning "On that very day Avraham was circumcised"; and see what is written on the Zohar, Part I, at the beginning of Parshas Noach, page 59b: "Whoever guards this covenant," etc.)

וכן כברית הלב נאמר ומלתם את ערלת לבבכם וכן כברית הלשון כת שקרנין כוי' הבלא דשקרא כוי'.

So too, regarding the covenant of the heart it is said, "And you shall circumcise the foreskin of your heart"; and so too regarding the covenant of the tongue: "the band of liars," etc., "the breath of falsehood," etc.

וכן המספר בגנות חבירו אפי' [אפילו] אומר אמת. וכמו שאמרז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] שלשה אמרו אמת ונטרדו מן העולם נחש ומרגלים ודואג.

And so too one who speaks disparagingly of his fellow, even if he says the truth, as our Sages, of blessed memory, said: "Three spoke the truth and were banished from the world: the serpent, the spies, and Doeg."

3 והענין כי הנה דבור הוא מלשון הנהגה והמשכה. וכמ"ש ידבר עמים תחתינו. וזהו ענין וידבר ה' אל משה שהמשיך רצונו וחכמתו ית' למטה כנ"ל הליכות עולם כוי'

The explanation is that dibbur (speech) is an expression of leading and drawing forth, as it is written, "He leads (yadber) peoples under us." And this is the meaning of "And Havayah spoke (vayed-aber) to Moshe": that He drew His will and His wisdom, may He be blessed, down below; as mentioned above, "the ways of the world," etc.

והמספר בגנות חבירו או דובר שקר הרי הבל היוצא מפיו הנה הוא הבל ורעות רוח תביר' [תבירא] דרוחא כוי' שמשבר ומפסיק כח וחיות רוח אלקים הנמשך אליו.

And one who speaks disparagingly of his fellow, or speaks falsehood: the breath (hevel) that goes out of his mouth is "vanity (hevel) and a striving after wind (re'us ruach)," "a breaking of the spirit," etc., for it breaks and cuts off the power and life-force of the spirit of G-d that is drawn to him.

4 ולכן אפי' [אפילו] עוסק בדברי תורה אח"כ הרי לימודו אינו נקרא בשם דבר ה' זו הלכה הליכות עולם כוי'.

Therefore, even if he engages in words of Torah afterwards, his study is not called by the name "the word of Havayah," "this is halachah," "the ways of the world," etc.

וכמ"ש ואשים דברי כפיך ואינו נקרא בשם דיבור כלל כי לא יגורך רע כתיב וכתוב דובר שקרים לא יכון לנגד עיני וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] על המספר בגנות חבירו שהוא כאילו כופר בעיקר כלומר כאלו כופר

As it is written, "And I have put My words in your mouth"; and it is not called speech at all, for it is written, "Evil shall not dwell with You," and it is written, "One who speaks falsehoods shall not be established before My eyes." And this is what our Sages, of blessed memory, said about one who speaks disparagingly of his fellow, that it is as though he denies the Essence (kofer ba'ikar); that is to say, as though he denies

שהוא ית' עיקרא ושרשא דכל עלמין וממשיך עליו בחי' ערלת הלב החופפת על הברית הנ"ל:

that He, may He be blessed, is the Essence (ikara) and Root of all the worlds; and he draws upon himself the level of the foreskin of the heart, which covers over the covenant mentioned above.

5 ג ועצה היעוצה לזה הנה כתיב ואתה נותן להם את אכלם בעתו שהוא ית' הנותן ומעורר מלמעלה לבות
ב"א [בני אדם].

3. The counsel given for this: it is written, "And You give them their food in its time": He, may He be blessed, is the One who gives and who arouses from above the hearts of human beings.

וזהו בעתו. פי' בעת ושעה שיש לכל אדם שאין לך אדם שאין לו שעה שהוא בחי' התפלה שנקרא חיי שעה

And this is "in its time": that is, at the time and hour that every person has, for "there is no person who does not have his hour." This is the level of prayer, which is called "the life of the hour" (chayei sha'ah),

שהוא מלשון וישע אל הבל לשון ויפן שיש ביכולת כל אדם להפנות רצונו אל ההיפוך ממש
which is from the term "And He turned (vayisha) to Hevel," an expression of "and He turned" (vay- ifen): for it is in every person's power to turn his will to the very opposite.

(ועמ"ש מזה ע"פ מה יפו פעמיך ועמ"ש בביאור ע"פ שוש אשיש בענין כי הלבישני בגדי ישע).

(And see what is written on this on the verse "How beautiful are your steps," and see what is written in the explanation on the verse "I will greatly rejoice," on the subject of "For He has clothed me in garments of salvation (yesha).")

אך דו"ר [דחילו ורחימו] זו שמלמעלה צריך תחלה לבקש רחמים עליו עמ"ש סד"ה ויקרא משה בפ' תבא.

But this awe and love (dechilu u'rechimu) from above requires first asking for mercy upon him; see what is written at the end of the discourse beginning "And Moshe called," in Parshas Tavo.

וז"ש [וזהו שכתוב] עיני כל אליך ישברו. עיני כל פי' בחי' עינים שהם למעלה מהלב המשגיחים בו

And this is [the meaning of] what is written, "The eyes of all look hopefully to You." "The eyes of all": that is, the level of eyes, which are above the heart and watch over it

(ע"ד מ"ש בד"ה כי קרוב אליך הדבר בענין שהבחירה קודם לאהבה כו' ע"ש) אליך ישברו שהוא ענין התעוררות בחי' רחמים רבים

(along the lines of what is written in the discourse beginning "For the thing is very near to you," on the subject that choice precedes love, etc.; see there). "Look hopefully (yesaberu) to You": this is the arousal of the level of abundant mercy (rachamim rabbim),

דהיינו ע"י שיתבונן איך הוא נמשך ממקום גבוה מאד בחי' נקודת פנימיות הלב בחי' לבבתי אחותי כלה הנ"ל ותרד פלאים מטה מטה מאד והרחמנות ע"ז גדולה מאד ועמ"ש מזה בד"ה לא הביט און.

that is, through his contemplating how he is drawn from a very high place, the level of the point of the inner dimension of the heart, the level of "You have captured my heart, my sister, [my] bride" mentioned above, "and has come down wondrously," very, very far below; and the compassion over this is very great. And see what is written on this in the discourse beginning "He has not beheld iniquity."

והנה כתיב סומך ה' לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים. (ועמ"ש בד"ה כי ההרים ימושו). כי

Now, it is written, "Havayah supports all who fall, and straightens all who are bent over." (And see what is written in the discourse beginning "For the mountains may move.") For

הנה כתיב יגיע כפיך כי תאכל וכי' בזעת אפיך כו' דהיינו יגיעת בשר בלא לב ולא להטריד שכלו בעניני העולם ומי

it is written, "When you eat the labor of your hands," etc., [and] "By the sweat of your brow," etc.: that is, labor of the flesh without the heart, and not to burden one's mind with worldly matters. And one

שהוא עוסק בעניני העולם בכל מוחו ושכלו הנה הוא מוריד חב"ד [חכמה בינה ודעת] שלו למטה מטה ודומה כמו למשל אדם שכופך ראשו.

who is occupied with worldly matters with all his mind and intellect brings his Chochmah, Binah and Daas very, very far down, and is like, by way of analogy, a person who bends his head down.

ומזה יכול ליפול יותר שיפול גם ספקיקות על האמונה שהוא בחי' רגלים כמ"ש העמדת במרחב רגלי וכשיש לו ספיקות באמונה הוא נופל ממקום רגליו רק שיש לו רגלים מפני שישראל עצמן הם מאמינים כו' וכמ"ש במ"א

And from this he can fall further, so that doubts also befall [his] faith, which is the level of the feet, as it is written, "You have set my feet in a broad place." And when he has doubts in faith, he falls from the place of his feet; only, he [still] has feet, because Israel themselves are believers, etc., as is explained elsewhere.

ולכן נקרא בשם נפילה לבד (וע' בזהר פ' וישלח דקע"א א' ובפ' בראשית ד' ח' ריש ע"א)

And therefore it is called only by the name "falling." (And see the Zohar, Parshas Vayishlach, page 171a, and Parshas Bereishis, page 8, beginning of side a.)

והנה כל בחי' אלו סומך ה' ודוקא ע"י שעניני כל אליך ישברו ואז ואתה נותן כו' שנמשך מלמעלה י"ג מדות הרחמים שהם נקראים י"ג נהרין דאפרסמנא דכיא כו'

Now, all these levels "Havayah supports," and specifically through "The eyes of all look hopefully to You"; and then "And You give," etc.: that the Thirteen Attributes of Mercy are drawn down from above, which are called "the thirteen rivers of pure balsam," etc.

והוא עד"מ כמו נהר הנמשך והולך ומתפשט כך י"ג מדות אלו נמשכים והולכים ממקום גבוה ועליון מאד עד שמתפשטים למטה והם נק' מים טהורים שמכבסים העונות כמ"ש הרב כבסני מעוני.

And this is, by way of analogy, like a river that is drawn along, flowing on and spreading out: so these Thirteen Attributes are drawn and flow from a very high and lofty place until they spread out below. And they are called "pure waters," which wash away sins, as it is written, "Wash me thoroughly from my iniquity."

והנה כמו למשל נהר הנובע שמוצאו ממקום מעין כך י"ג מדות אלו נמשכים והולכים ממקור מים חיים בארא עמיקא דכולא אור א"ס ב"ה סתימא דכל סתימין (ועמ"ש מזה בפ' תבא בד"ה ויקרא אל משה).

And just as, by way of analogy, a flowing river has its source in the place of a spring, so these Thirteen Attributes are drawn and flow from the source of living waters, "the deep well of all," the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, "the most hidden of all hidden." (And see what is written on this in Parshas Tavo, in the discourse beginning "And He called to Moshe.")

וזהו פותח את ידיך א"ת [אל תקרי] ידיך אלא יודיך שנפתחים בחי' יודין שהוא מקור הנובע שהוא עמוק שאינו מושג.

And this is [the meaning of] "You open Your hand (yadecha)": do not read yadecha (Your hand) but yudecha (Your yuds): that the level of the yuds is opened, which is the welling source, so deep that it cannot be grasped.

ולכן נק' בשם יו"ד ועמ"ש מענין היו"ד בד"ה ראה אנכי נותן ואז משביע לכל חי רצון.

Therefore it is called by the name yud; and see what is written on the subject of the yud in the discourse beginning "See, I set before you." And then "[You] satisfy every living thing [with] will (ratzon)."

פי' לכל מקום שיש בו חיות ואפילו מעט מזער משביע וממשיך בחי' רצון שהוא ב' חי' מים טהורים הנ"ל

That is: to every place that has life-force in it, even a tiny bit, He gives satisfaction and draws down the level of will, which is the level of the pure waters mentioned above

(שנמשכים מבחי' רעוא דכל רעוין. וזהו ענין יחיינו כענין פותח כו' לכל חי כו'. ומבחי' היודין נמשך ומתפשט בבחי' ה' להיות מבחי' כל בחי' כלה ועמ"ש בפ' במדבר בד"ה וארשתיך לי כענין לבי וכשרי ירננו כו' ע"ש).

(which are drawn from the level of "the Will of all wills." And this is the meaning of "He will revive us," like "You open," etc., "every living thing," etc. And from the level of the yuds it is drawn and spreads into the level of hei, so that from the level of kol (all) there comes to be the level of kallah (bride). And see what is written in Parshas Bamidbar, in the discourse beginning "And I will betroth you to Me," on the subject of "My heart and my flesh sing out," etc.; see there.

ועוד יובן בענין פתיחו דיודיין שהיו"ד עם היותו בחי העלם יהיה מאיר בגילוי כמו ה' וזהו ע"ד שנתבאר לקמן בד"ה ביום השמיני עצרת גבי אני היום ילדתיך.

It may further be understood regarding the "opening of the yuds": that the yud, although it is the level of concealment, will shine in revelation like a hei. And this is along the lines of what is explained below in the discourse beginning "On the eighth day, an assembly," regarding "This day I have begotten you."

ועמ"ש בענין ומעין מבית ה' יצא יצא ולהיות נפתח בחינה זו הוא על ידי ההמשכה מלמעלה מעלה ועמ"ש בביאור ע"פ החלצו גבי או יחזיק במעוץ יעשה שלום לי כו'

And see what is written on the subject of "And a spring shall come forth from the House of Havayah": "shall come forth." And for this level to be opened comes about through the drawing down from very high above. And see what is written in the explanation on the verse "Arm yourselves," regarding "Or let him take hold of My strength, [that] he may make peace with Me," etc.

ואפ"ל [ואפשר לומר] שע"ז בא הרמז בפסוק אני לדודי ודודי לי שהוא ר"ת [ראשי תיבות] אלול וס"ת [וסופי תיבות] ד' יודין היינו שאז הוא הארת פתיחו דיודין ועיין בשער היחודים פ"ז [פרק ז'] ובמ"ח ואז יכול לשוב בבחי פנימיות הלב מעומקא דליבא.

And one may say that this is what is alluded to in the verse "I am my beloved's and my beloved is mine," whose initial letters spell Elul and whose final letters are four yuds: that is, that then is the illumination of the "opening of the yuds." And see Sha'ar HaYichudim, chapter 7, and Mishnas Chassidim.) And then he can return at the level of the inner dimension of the heart, from the depth of the heart.

וזהו רצון פי' רעותא דליבא בחי' נקודה דליבא פנימיות לבו להיות לה' לבדו כתמר כו' וכמים הפנים כו' במס"נ [במסירות נפש] בפו"מ [בפועל ממש].

And this is "will": that is, "the desire of the heart" (re'usa deliba), the level of the point of the heart, the inner dimension of his heart, to be for G-d alone, like the date palm, etc., and "as water [reflects] the face," etc., with self-sacrifice (mesirus nefesh) in actual deed.

וזהו ממעמקים קראתיך ה' וכו' ממעמקים לשון רבים דהיינו ממקור חיי החיים שהוא בארא עמיקא דכולא ומעומק

And this is [the meaning of] "From the depths I have called You, Havayah," etc.: "depths," in the plural, that is, from the source of the Life of life, which is "the deep well of all," and from the depth

הלב בבחי' פנימיות הלב כמ"ש לכבתני אחותי כלה שיוכל להיות פב"פ [פנים בפנים] (ועמ"ש כה"ג [כהא' גוונא] בפ"י ושאתם כו' ממעיני מעיני תרי ע"ש):

of the heart, at the level of the inner dimension of the heart, as it is written, "You have captured my heart, my sister, [my] bride," so that it can be face to face. (And see what is written along these lines in the explanation of "And you shall draw," etc., "from the springs": "springs" means two; see there.)

6 ד אך המשכות בחי' רחמים רבים מתעורר מלמעלה מה שא"א להשיג ע"י אתערותא דלתתא. וזהו ביום השלישי יקימנו ונחיה לפניו פ"י בבחי' פנים הנ"ל

4. But the drawings down of the level of abundant mercy are aroused from above, which is something that cannot be attained through an arousal from below. And this is [the meaning of] "On the third day He will raise us up, and we shall live before Him": that is, at the level of "face" (panim) mentioned above

(והנה בחי' יומים י"ל [יש לומר] היינו בחי' סוכ"ע וממכ"ע [וממלא כל עלמין] עמ"ש בביאור ע"פ ואהיה אצלו אמון גבי שעשועים יום יום.

(Now, the level of "two days" may be explained as the levels of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) and the light that fills all worlds (memalei kol almin); see what is written in the explanation on the verse "And I was with Him as a nursling," regarding "delights, day by day."

והם המאירים בשני יו"ט [יום טוב] של ר"ה [ראש השנה] אך בחי' ביום השלישי זהו בחי' שלמעלה מעלה גם מבחי' סוכ"ע והוא המאיר ביוהכ"פ [ביום הכפורים] שנק' שבת שבתון ועמ"ש בדי"ה אני לדודי וגבי והחזירנו בתשובה שלימה לפניך.

And these are what shine on the two festival days of Rosh HaShanah. But the level of "on the third day" is a level far higher, even than the level of sovev kol almin, and it is what shines on Yom Kippur, which is called "a Shabbos of Shabbosos" (Shabbos Shabbason). And see what is written in the discourse beginning "I am my beloved's," and regarding "And bring us back in complete teshuvah before You."

וזוהו ונחיה לפניו ועמ"ש בביאור ע"פ אחרי ה' אלקיכם תלכו בענין ג' פעמים קדוש ומשם יובן ענין ביום השלישי. ועיי' באדר"ז [באדרא זוטא] (דרפ"ח סע"א [סוף עמוד א])

And this is “and we shall live before Him.” And see what is written in the explanation on the verse “After Havayah your G-d shall you walk,” on the subject of the three times “holy,” and from there the meaning of “on the third day” will be understood. And see the Idra Zuta (page 288, end of side a):

תלת רישין אינון וי"ל [ויש לומר] שזהו בי יו"ט [יום טוב] של ר"ה [ראש השנה] שכל אי נק' ראש והבחינה היותר עליונה זהו יוהכ"פ [יום הכפורים] שנק' ג"כ ראש השנה [ביחזקאל רס"י [ויש סימן מ"ם]

“There are three heads.” And it may be said that these are the two festival days of Rosh HaShanah, each of which is called a “head” (rosh), and the highest level is Yom Kippur, which is also called “Rosh HaShanah” (in Ezekiel, beginning of chapter 40),

כדפי' בס"ח [בספר חסידים] (סי' רנ"ח) ובתוספת בנדרים (דכ"ג) ועמ"ש בד"ה מה טובו בענין ג' בחי' שישי בתשובה. הא' להיות סור מרע.

as explained in Sefer Chassidim (section 258) and in Tosafos on Nedarim (page 23). And see what is written in the discourse beginning “How goodly” on the subject of the three levels that there are in teshuvah (return): the first, to “turn away from evil”;

הב' בבחי' ועשה טוב. הג' בענין עסק התורה והוא נגד ג' בחי' נר"נ [נפש רוח נשמה] ועיי' בע"ח [בעץ חיים] שער א"א פ"ד הם בחינות נר"נ [נפש רוח נשמה] כו'.

the second, at the level of “and do good”; the third, regarding occupation with Torah. And this corresponds to the three levels of nefesh, ruach and neshamah. And see Etz Chaim, Sha'ar Arich Anpin, chapter 4: “they are the levels of nefesh, ruach and neshamah,” etc.

7 והנה במתן תורה כתיב ג"כ ביום השלישי וכן יוהכ"פ [יום הכפורים] שהוא בחינת ביום השלישי ניתנו בו לוחות אחרונות.

Now, at the Giving of the Torah, too, it is written, “on the third day”; and likewise Yom Kippur, which is the level of “on the third day”: the second Tablets were given on it.

ועיין ברבות וירא ר"פ נ"ו ע"פ ביום השלישי וישא אברהם את עיניו כו' ובאסתר ס"פ ויאמר לה המלך מה לך אסתר.

And see [Midrash] Rabbah on Vayera, at the beginning of section 56, on the verse "On the third day Avraham lifted up his eyes," etc., and on Esther, at the end of the section "And the king said to her, 'What is with you, Esther?'"

והנה בפ"י ונחיה לפניו יובן עוד ע"ד מ"ש בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים כו' בענין עומדים לפני תמיד ע"ש.

Now, the meaning of "and we shall live before Him" will be further understood along the lines of what is written in the explanation on the verse "For as the new heavens," etc., on the subject of "standing before Me" always; see there.

וזהו ע"ד מ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] בפ' תשא (בדף קפ"ח ע"ב) והנה אין ספק כו' להאיר בו הפנימית כו' ע"ש וע"ש בפ"י קום בתולת ישראל. ועד"ז יובן ג"כ ענין יקימנו.

And this is along the lines of what the Ramaz writes on Parshas Tisa (on page 188b): "Now, there is no doubt," etc., "to illuminate in it the inner dimension," etc.; see there. And see there on the meaning of "Rise, virgin of Israel." And in the same way the meaning of "He will raise us up" will also be understood.

ועמ"ש בביאור ע"פ יונתי בענין קומי לך ובענין הראיני את מראיך כו' וע' בזה"א [בזהר חלק א] ויחי (דרל"ז ב') ע"פ מי יקמנו כד"א [כמה דאת אמר] מי ירפא לך.

And see what is written in the explanation on the verse "My dove," on the subject of "Arise, go forth," and on the subject of "Let me see your countenance," etc. And see the Zohar, Part I, Vayechi (page 237b), on the verse "Who (mi) will raise him up," as it says, "Who (mi) will heal you";

והוא איהו עלמא עילאה ועמ"ש ע"פ אדי מי יעמוד בביאור ע"פ ועתה יגדל נא. וזהו ביום השלישי יקימנו וכנ"ל והיינו ע"י

and it is the higher world. And see what is written on the verse "Ado-nai, who (mi) will stand," in the explanation on the verse "And now, I pray, let [the strength] be great." And this is "On the third day He will raise us up," as mentioned above. And that is through

כי ונדעה נרדפה לדעת את ה' כשחר נכון מוצאו ויבא כגשם לנו כו' (בגמרא נזכר פסוק זה פ"ק [פרק

קמא] דברכות) (ד"ו ע"ב) פ"ק [פרק קמא] דתענית (ד"ד א')

[the fact] that “we shall know, we shall pursue to know Havayah; His going forth is as sure as the dawn, and He will come to us like the rain,” etc. (in the Gemara this verse is mentioned in the first chapter of Berachos) (page 6b), the first chapter of Taanis (page 4a),

וברכות פ' תבא ובשה"ש [ובשיר השירים] בפסוק שימני כחותם ובזח"ג [ובזר חלק ג] בפ' ויקרא (דכ"א ע"ב) ובפ' נשא (דקמ"ח א') וע"ש ר"פ שלח דקנ"ו ב' ע"פ ידעת השחר מקומו ע"ש.

and in [Midrash] Rabbah on Parshas Tavo, and on Shir HaShirim on the verse “Set me as a seal,” and in the Zohar, Part III, Parshas Vayikra (page 21b) and Parshas Naso (page 148a); and see there, at the beginning of Parshas Sh'lach, page 156b, on the verse “Have you made the dawn know its place?”; see there.

וע"ש ר"פ תרומה דף קכ"ז ע"ב ע"פ הנשקפה כמו שחר ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם ובפ' אמור (דק"ד ע"א) יעקב אמר אז יבקע כשחר אורך כו' ועמ"ש ע"ז בד"ה

And see there, at the beginning of Parshas Terumah, page 127b, on the verse “that looks forth like the dawn,” and in the Ramaz's commentary there; and in Parshas Emor (page 104a): “Yaakov said, ‘Then shall your light break forth like the dawn,’” etc. And see what is written about this in the discourse beginning

להבין ענין משמח חתן ופ"י שיתבונן כמו למשל עמוד השחר שמאיר ממזרח שמש שהשמש היא תחת הארץ ובוקע ומאיר עליו בשחר שהנה חומר הארץ מפ סיק בין השמש ובינינו.

“To understand the matter of ‘who gladdens the groom.’” And the meaning is that he should contemplate, as for example the break of dawn, which shines from the rising of the sun while the sun is beneath the earth, and breaks through and shines upon it at dawn: for the matter of the earth interposes between the sun and us.

כך חומריות הגוף מפסיק בין הארת פנים הנמשכת מאור א"ס ב"ה עלינו וע"ז מעורר רחמים רבים

So too, the physicality of the body interposes between us and the illumination of the Face that is drawn upon us from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He; and through this he arouses abundant mercy,

דהיינו ע"י שישים אל לבו רחוקו מאור פני ה' שהוא כמו הענן המחשיך כו' מסך מבדיל כו'

that is, by taking to heart his distance from the light of G-d's countenance, which is like the cloud that darkens, etc., a dividing screen, etc.

ואזי מרחוק הי' נראה ויבא כגשם לנו בחיי מים טהורים כו' וכמ"ש מזה בד"ה האזינו השמים גבי יערוף כמטר לקחי ע"ש.

And then, "From afar Havayah appeared," and "He will come to us like the rain," the level of pure waters, etc., as is explained on this in the discourse beginning "Listen, O heavens," regarding "My teaching shall drop as the rain"; see there.

אך הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שכנ"י [שכנסת ישראל] שאלה שלא כהוגן ויבא כגשם לנו והשיבה הקב"ה כהוגן אהיה כטל לישראל.

However, our Sages, of blessed memory, said that the Community of Israel asked improperly, "And He will come to us like the rain," and the Holy One, blessed be He, answered her properly, "I will be like the dew to Israel."

8 והענין כי הנה באמת יש מקום לעורר רחמים רבים אף גם אין אין מסך מבדיל בינינו למקום והוא בחי טל שגם הוא בחי רחמים.

The explanation is that in truth there is room to arouse abundant mercy even when there is no dividing screen between us and the Omnipresent; and this is the level of dew, which is also the level of mercy.

וכמ"ש בפ' עקב בד"ה ויאכילך את המן. והוא יורד בלתי עננים רק שהוא בלילה בהסתלקות אור השמש כך כביכול

As is explained in Parshas Eikev, in the discourse beginning "And He fed you the manna." And [dew] comes down without clouds, only it is at night, when the light of the sun has withdrawn. So too, as it were,

הנה כתיב כי שמש ומגן הוי' אלקים ששם אלקים הוא מגן לשם הוי' כמ"ש במ"א

it is written, "For a sun and a shield is Havayah Elokim": the Name Elokim is a shield for the Name Havayah, as is explained elsewhere

(בד"ה ואתה תצוה כו' בפ"י מחוץ לפרוכת ולכן שייך רחמנות אפילו על עולמות עליונים שגם הם רחוקים מאור פני הוי' מחמת ששם אלקים הוא מגן ונרתק המסתיר כו'.

(in the discourse beginning "And you shall command," etc., on the meaning of "outside the curtain." Therefore compassion applies even to the higher worlds, for they too are distant from the light of the face of Havayah, because the Name Elokim is a shield and a sheath that conceals, etc.

והו ענין מדת לילה הסתלקות אור השמש כו' ועמ"ש בד"ה כי ההרים ימושו בפ"י מרחם על הבריות.

And this is the meaning of the attribute of night, the withdrawal of the light of the sun, etc. And see what is written in the discourse beginning "For the mountains may move," on the meaning of "who has compassion on the creatures."

ועמ"ש בפ' במדבר סד"ה וידבר כו' שאו כו' בענין למשפחותם לבית אבותם כו' ועמ"ש בד"ה אני ישנה בפ"י שראשי נמלא טל קוצותי רסיסי לילה).

And see what is written in Parshas Bamidbar, at the end of the discourse beginning "And He spoke," etc., "Take," etc., on the subject of "by their families, by their fathers' houses," etc. And see what is written in the discourse beginning "I sleep," on the meaning of "for my head is filled with dew, my locks with the drops of the night.")

וזהו ומל ה' אלקיך את לבבך כי שני שמות אלו הם המולים בחי' הלבב להיות בחי' לב אחד וכו':

And this is [the meaning of] "And Havayah your G-d (Elokecha) will circumcise your heart (lev-avcha)": for these two Names are what circumcise the level of the levav, so that it becomes the level of one heart, etc.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likutei-torah/rosh-hashanah/7/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok